

VERKLARING OVER DE EERSTE VERJAARDAG VAN DE OORLOG IN OEKRAÏNE

23 februari 2023

"Laten we kijken naar al die burgers wier dood werd beschouwd als 'collaterale schade'. Laten we het aan de slachtoffers zelf vragen. Laten we denken aan de vluchtelingen en ontheemden... de moeders die hun kinderen verloren, en de jongens en meisjes die vermist werden of van hun kindertijd beroofd. Laten we de ware verhalen horen... door hun ogen naar de werkelijkheid kijken... Op die manier zullen we de afgrond van het kwaad in het hart van de oorlog kunnen begrijpen. Ook zal het ons niet storen als we naïef worden geacht omdat we voor vrede kiezen." - Paus Franciscus, Fratelli Tutti, 2020, par. 261.

Een jaar na de Russische inval in Oekraïne spreekt Pax Christi International onze diepe bezorgdheid uit over de talloze slachtoffers van een oorlog die heeft geleid tot doden, gewonden, ontheemding, trauma's en ecologische schade. Deze oorlog heeft bijna 6 miljoen binnenlandse ontheemden en 8 miljoen vluchtelingen opgeleverd; meer dan 7.200 burgers, waaronder meer dan 400 kinderen, en honderdduizenden soldaten gedood; en generaties lang trauma's veroorzaakt.

De aanvalsoorlog tegen Oekraïne heeft duidelijk aangetoond dat er geen internationale autoriteit bestaat met voldoende wijsheid om de onderliggende oorzaken effectief aan te pakken of met voldoende middelen om de brute invasie van Rusland te voorkomen. Het internationaal recht geeft elke soevereine natie het recht op zelfverdediging. In een wereld met zeer destructieve wapens kan gewapende zelfverdediging een escalatie tot gevolg hebben die zelfs tot een kernoorlog kan leiden.

Daarom doet Pax Christi International een dringend beroep op de internationale gemeenschap om onmiddellijk diplomatieke initiatieven mogelijk te maken om de internationale orde en de territoriale integriteit van Oekraïne te herstellen. Wij doen een beroep op Rusland en Oekraïne om rechtstreeks onderhandelingen aan te gaan, op neutraal terrein, en met een voor beide partijen aanvaardbare bemiddelaar.

Door onvoldoende te investeren in het ontwikkelen en opschalen van bewezen effectieve geweldloze verdedigingsstrategieën, met inbegrip van civiele verdediging, is de indruk ontstaan dat zelfverdediging alleen en altijd gewapend is. Veel Oekraïners laten echter duidelijk en met grote moed zien dat geweldloze verdediging zeer effectief kan zijn en veel gemakkelijker beschikbaar zou kunnen zijn met aanzienlijke investeringen in middelen, training en onderzoek.

Pax Christi International roept de internationale gemeenschap op te investeren in de ontwikkeling van geweldloze strategieën voor verdediging en rechtvaardige vrede.

Als mensenrechten- en vredesbeweging pleit Pax Christi International voor het recht op gewetensbezwaren voor soldaten en burgers aan beide zijden van het conflict. We vragen

om voldoende onafhankelijkheid voor de media, politieke oppositiepartijen en het maatschappelijk middenveld in Rusland; we waarderen de vele vormen van geweldloos verzet tegen de oorlog door de Russische samenleving zeer; en we steunen alle Russen die tegen de oorlog protesteren en daarbij arrestatie en gevangenschap riskeren.

Deze oorlog toont ook de immoraliteit van het bezit van kernwapens en de dringende noodzaak van nucleaire afschaffing. De dreiging van president Poetin om kernwapens te gebruiken in Oekraïne heeft de wereld eraan herinnerd dat één enkele tot ontploffing gebrachte kernbom een humanitaire ramp van ongekeerde omvang kan veroorzaken. Een volledige kernoorlog zou het einde betekenen van de menselijke beschaving zoals wij die kennen. Pax Christi International roept alle staten op deze wapens te delegitimeren en de wettelijke norm tegen het gebruik ervan te versterken door het Verdrag voor het Verbod op Kernwapens te ondertekenen en te ratificeren.

Pax Christi International dringt ook aan op een Human Security aanpak in Europa en in de wereld. Rusland moet, evenals Wit-Rusland en Oekraïne, worden opgenomen in een breder veiligheidsconcept dat gebaseerd is op het opbouwen van vertrouwen en collectieve veiligheid, en dat georiënteerd is op een kader van rechtvaardige vrede. Een benadering van menselijke veiligheid erkent ook, in overeenstemming met de VN-resolutie nr. 1325, dat de inspanningen voor vrede en veiligheid duurzamer zullen zijn indien vrouwen deelnemen aan het voorkomen van geweld, het verlenen van hulp, traumaverwerking en herstelinspanningen voor duurzame vrede.

De noodzaak van vredesprocessen van mens tot mens waarbij een dialoog tussen het Oekraïense en Russische volk, inclusief vrouwen en jongeren, wordt gevoerd, is belangrijk voor de preventie en transformatie van gewelddadige conflicten. Pax Christi International steunt initiatieven die contact, samenwerking en genezing mogelijk maken.

Pax Christi International is een beweging voor verzoening en actieve geweldloosheid, opgericht aan het einde van de Tweede Wereldoorlog met een diep geloof in de mogelijkheid van rechtvaardige vrede. Wij zijn ons er pijnlijk van bewust dat oorlog niet beperkt blijft tot Oekraïne; dat geweld endemisch is in vele uithoeken van de wereld; dat een nieuwe logica van vrede en geweldloosheid dringend nodig is.

Wij roepen de leden van Pax Christi en alle mensen van goede wil op om te bidden en zich te mobiliseren voor de vrede, en dringen er bij de staten op aan om de relatie tussen menselijke veiligheid, zorg voor de schepping, menselijke waardigheid en duurzame vrede aan te pakken en dringend te pleiten voor een dialoog.

"De Russische invasie in Oekraïne berokkent het Oekraïense volk onnoemelijk veel leed, met ingrijpende wereldwijde gevolgen. De vooruitzichten op vrede worden steeds kleiner.

De kans op verdere escalatie en bloedvergieten blijft toenemen.

Ik vrees dat de wereld niet al slaapwandelend in een grotere oorlog terecht komt.

Ik vrees dat ze dat met open ogen doet."

VN secretaris-generaal Antonio Guterres (6 februari 2023)

*Als we in de toekomst vrede en gerechtigheid willen oogsten..,
zullen we hier en nu, in het heden, zaden van geweldloosheid moeten zaaien."*

Mairead Maguire | Ierse vredesactiviste en Nobelprijswinnares voor de Vrede